

faderskapet lagligen vünne har sin hemorts- och försörjningsrätt, att årligen betala hälften af den försörjnings- och uppfostringskostnad, som drabbat den kommun, der barnet har hemorts- och försörjningsrätt.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 27 Januari 1886.

P. M. Söderberg.

---

## N:o 27.

*Af Herr **Lithander**: Med förslag till ändringar i förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864.*

Utan att vilja förneka, att den utvidgade näringsfrihet, som genom Kongl. förordningen den 18 Juni 1864 blifvit inom riket gällande, medfört afsevärda fördelar i åtskilliga fall, kan det dock icke heller bestriidas, åtminstone icke af den, som har blicken öppen mera för verkliga förhållanden inom samhället än för mer eller mindre genomförda teorier, att berörda frihet i ett och annat hänseende åstadkommit rätt svåra olägenheter och orättvisor. Särskildt hafva under senare år försports allt mera högljudda klagomål öfver den vrångbild af den gamla gårdfarihandeln, som i skydd af gällande näringslagstiftning tillskapats. Nämnda vrångbild är allt för väl känd af allmänheten för att erfordra en närmare beskrifning; men det må dock vara tillåtet att här sammanfatta de märkligaste konturerna af densamma.

De talrikaste idkarne af sagda näring utgöras af s. k. polska judar och andra schackrare, hvilka inom riket kringsprida och utprängla högst betydliga qvantiteter af till största delen värdelöst utländskt kram och isynnerhet tyska utskottsvaror, för hvilket allt den lättrogna svenska allmänheten aflockas sina penningar. Ett alldeles särskildt slag af bedrägeri i dylik handel, hvarom tidningarna ofta hafva att förmåla, är försäljningen af s. k. »holländska linneduktyger», hvilka dock alltid vid undersökning befinnas vara klistrade och manglade tyska bomullsvaror, värda blott en bråkdel af det pris, som betingas. Som bekant plägar, då försäljning af sådana »linneduktyger» icke, trots de oförtrutnaste bemödanden, kan åvägabringas, de s. k. köpmännen »inlemna varorna i förvar» hos någon välvillig landtbo, emot qvitto på ett förut iordningställt papper, hvilket sedermera dyker upp såsom en — accepterad vaxel, hvars belopp skoningslöst utkräves.

En annan af de kringvandrande s. k. schackrarne med förkärlek begagnad metod består deri, att de tillbyta sig landtbefolkningens gamla silfver, der det någon gång ännu finnes kvar, mot mera eller mindre värdelösa utländska lyxartiklar.

I samma mån som dessa affärsmän kunnat utvidga sin verksamhet, har den blifvit för sitt ändamål allt bättre och bättre organiserad. På vissa platser i landet slå sig de mera försigkomna ned med upplag af varorna. Här ifyllas handelslådorna, så ofta det behöfves, hvarefter »handelsmännen» i hundratal tåga ut i bygderna för att lyckliggöra landtbefolkningen med kramet, väckande begär till lyx och öfverflödsvaror och drifvande en verklig »fri» rörelse; ty äfven om behörig kontroll kunde utöfvas, hvilket i många fall torde vara omöjligt, lär den i allmänhet ske temligen lamt, och »landsplågan» bedrifver sitt ofog, utan att man vet eller undersöker, hvarifrån han kommer eller hvart han far.

Hvad nu anförts om den s. k. gårdfarihandeln har ett motstycke, som ej heller bör lemnas opåaktadt. Detta motstycke betecknas kortast sålunda: »auktioner» och »realisationer». Då efter försäljningen af de mera kuranta varorna i lådorna, afyttringen af återstoden börjar gå trögt, låter man nemligen auktionsväsendet betjena sig; ty allmänheten måste komma i besittning af lådkramet ända intill dräggen. Och i städerna etableras »tillfälliga» försäljningar å diverse herbergen. Man annonserar i befintliga tidningar t. ex. att en utländsk konkursmassa låter under en kort tid »på detta sätt och till enormt billiga priser» realisera sitt lager. Den osanna uppgiften, att varorna egas af en konkursmassa i utlandet,

är egnad att väcka allmänhetens nyfikenhet, så att derutinnan missträknar sig icke den kringresande försäljaren. Ej heller förfelar löftet om »enormt billiga priser» sin verkan. Försäljningen går bra. Den ena af-färsmannen reser och den andra kommer. Stadens bofaste köpmän få stillatigande åse detta oberättigade och orättfärdiga intrång. Dock ega de rätt och giltiga skäl att beklaga sig deröfver, att, ehuru de för sin handelsrörelse erlægga skatt till både stat och kommun och måhända i ganska väsentlig mån deltaga äfven i samhällets andra bördor, intet hinder finnes för en kringresande handelsman, hvilken ofta ej ens är svensk medborgare och i de flesta fall drifver en alldeles oskattad rörelse, att under hvilken tid han behagar utöfva en i högsta måtto skadlig inverkan på all reel handelsverksamhet.

Förvissad om att rigtigheten af de faktiska förhållanden, jag nu tillåtit mig anföra, icke kan jäfvas och då de af mig omförmälda arter eller rättare afarter af handelsrörelse icke i närvarande tid, med dess utvecklade post-, telegraf-, jernvägs- och bankväsende, och med dess öfverflöd på bofaste handlande i alla brancher så väl i städerna som på landet, kunna anses vara betingade af något det ringaste behof, vare sig för industrien, eller för handeln, eller för allmänheten, utan tvärt om måste anses medföra skada för folket samt olägenhet och orättvisa för redbare, svenske näringsidkare, tvekar jag icke att begära Riksdagens medverkan till afhjelpande af missförhållanden, hvilka, såsom förut blifvit sagdt, allt mer framträda och öfverklagas.

Jag föreslår alltså vördsamt,

att Riksdagen måtte för sin del besluta sådana ändringar i Kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864, hvarigenom *dels* rättigheten för näringsidkare att sjelf eller genom annan, utom den ort der han är bosatt, kringföra varor till salu annorledes än å marknad inskränkes derhän, att endast landtmannaprodukter och andra födoämnen samt alster af svensk slöjd må sålunda kringföras; och *dels* stadgande meddelas derom, att den, som vill medelst auktioner eller tillfällig handel å annan ort, än der han är bosatt, afyttra handelsvaror, skall vara skyldig att inom den kommun, der sådan försäljning sker, erlægga skatt, beräknad för minst tre månader, äfven som att ställa till vederhäftigheten styrkt borgen för skattens behöriga gäldande.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles; och behagade Utskottet föreslå ordalydelsen för de förändringar i åberopade Kongl. förordningen, som med motionen åsyftas.

Stockholm den 27 Januari 1886.

*N. P. E. Lithander.*

---

## N:o 28.

*Af Herr Mankell: Angående sockertullens nedsättande.*

Då jag nu för tredje gången vågar återkomma med mitt förslag angående nedsättning af tullen å socker, anser jag mig böra anföra de särskilda skäl, som föranledt mig dertill.

I min första derom vid 1884 års riksdag väckta motion framhöll jag den väsentliga omkastning uti hela vårt beskattningsväsende, hvilken sedan innevarande århundrades början egt rum så till vida, att den progressiva inkomstskatten allt mera blifvit förminskad, under det att förbrukningsskatterna, som mest måste trycka på de obemedlade klasserna i förhållande till skatteförmågan, i stället till nämnda klassers nackdel blifvit förökade, hvarjemte flere personliga skatter blifvit bibehållna. Likaså framhöll jag, att statsverkets tillstånd var sådant, att en skattelindring utan olägenhet kunde medgifvas, hvilket äfven erkändes af regeringen, som samtidigt föreslog en nedsättning af tullen å kaffe. I följd deraf påyrkade jag i främsta rummet upphäfvande af mantalspenningarne. Och bland förbrukningsskatterna ifrågasatte jag företrädesvis nedsättning af sockertullen, dels emedan denna tull, så väl som kaffetullen, år 1879 blifvit höjd i följd af en tillfällig orsak, nemligen då inträffande statsbrist, som sedermera bortfallit, dels emedan bland